

Jerzy S. Kowalski

Trzy odsłony V Międzynarodowej Nagrody im. Łobodowskiego

Wielka Międzynarodowa Nagroda Literacka im. Józefa Łobodowskiego fundowana jest przez Lubelski Oddział Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, Oddział Stowarzyszenia Współpracy „Polska – Wschód”, Fundację „Willa Polonia” oraz Muzeum Niepodległości w Warszawie. Przyznawana jest corocznie od 2015 roku. Pierwsza edycja odbyła się we Wschodnioeuropejskim Uniwersytecie Łesi Ukrainki w Łucku, mieście związanym z działalnością patrona Nagrody. Następne miały swój finał we Lwowie, Ostrogu, Preszowie na Słowacji. Laureatami byli między innymi: Paweł Lachnowicz z Białorusi – tłumacz polskiej prozy na język białoruski, Zbigniew Chrzanowski – aktor, reżyser, dyrektor artystycznego Polskiego Teatru Ludowego we Lwowie, popularyzator idei ponadgranicznej współpracy na polu kultury, Zbigniew Wojciechowski – obecny Wicemarszałek Województwa Lubelskiego, tytułowany przez Ukraińców Wielkim Przyjacielem Ukrainy, nagrodzony Laurem Łobodowskiego za energiczną, długoletnią działalność na polu kultury, edukacji, gospodarki i sportu.

W 2019 roku konkurs powrócił do Łucka.

Konsulat RP w Łucku rok 2019, w którym przypada 110. rocznica urodzin autora *Pochwały Ukrainy*, ogłosił Rokiem Łobodowskiego i zorganizował serię spotkań, uroczystości, sesji poświęconych życiu i dziełu wielkiego przyjaciela Ukrainy. Konsul Teresa Chruszcz skierowała zaproszenie do organizatorów Nagrody Łobodowskiego, aby wręczenie było jednym z punktów międzynarodowej sesji naukowej „Literacka spuścizna Józefa Łobodowskiego w kulturowym kontekście współczesności”. Międzynarodową Nagrodę Literacką im. Józefa Łobodowskiego odebrali w Łucku prof. Hryhorij Arkuszyn, ukraiński językoznawca i Serhij Efimenko, dyrektor artystyczny Obwodowej Filharmonii w Łucku.

W Lublinie miała miejsce druga odsłona Międzynarodowej Nagrody Literackiej im. Józefa Łobodowskiego. W Sali Trybunału Koronnego zebrała się 10 października 2019 elita intelektualna tego miasta. Nagrodę odbierał lubelski arcybiskup prof. dr hab. Stanisław Budzik. W imieniu kapituły sentencję z dyplomu odczytał Zbigniew Fronczek – prezes oddziału Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. W imieniu współorganizatorów, Muzeum Niepodległości w Warszawie, przemówili: Tadeusz Skoczek – dyrektor i Jan Sęk – przewodniczący Rady Muzeum.

Owa sentencja brzmiała: „Nagrodę przyznaje się za twórcze inicjatywy podejmowane w dziedzinie naukowej oraz kościelnej w celu zbliżenia Kościoła w Polsce z chrześcijanami żyjącymi za naszą wschodnią granicą i ludźmi dobrej woli”.

Ewa Hadrian, prowadząca uroczystość, wyraziła satysfakcję, że odbywa się ona w dniu, w którym ogłoszono, że literacką nagrodę Nobla otrzymuje Polka, Olga Tokarczuk. Sam werdykt odczytał, poprzedzając go fachowym komentarzem, prof. dr hab. Feliks Czyżewski, kierownik Zakładu Filologii Słowiańskiej UMCS.

Uroczystość wręczenia poprzedzona została interesującą laudacją, wygłoszoną przez ks. prof. Edwarda Walewandra. Przedstawiona została pokrótce droga kariery ks. Stanisława Budzika, od ministranta w podtarnowskiej wsi Łękawica, gdzie przyszedł na świat w 1952 roku. Absolwent Liceum Ogólnokształcącego im. Kazimierza Brodzińskiego w Tarnowie od wczesnej młodości kierował się dewizą życia i pracy patrona szkoły, przedromantycznego poety pochodzącego z nieodległej Królówki pod Bochnią. Ten wybitny poeta epoki sentymentalizmu, teoretyk literatury i krytyk był przede wszystkim myślicielem chrześcijańskim, nazywanym przez współczesnych „duszą prawdziwie anielską”. Autor poczytnych sielanek, w wieku dojrzałym stał się propagatorem treści ewangelicznych, eschatologicznych. Miłość braterska, ufność Opatrzności, kult rodziny, propagowanie gościnności – stały się podstawowymi atrybutami twórczości Brodzińskiego. Treści te przekazywano w tarnowskim liceum uczniom. W takiej atmosferze wychowywał się chłopski syn, późniejszy duchowny. Wstąpił, po maturze w 1971 roku, do Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie. W 1977 roku biskup tarnowski Jerzy Ablewicz udzielił mu święceń kapłańskich. W tym samym roku uzyskał magisterium na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W 1988 ukończył Uniwersytet w Innsbrucku, broniąc pracę doktorską, w 1997 obronił kolokwium habilitacyjne na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Od 2002 roku jest profesorem tej uczelni. Życiorys naukowy dopełnił wieloma publikacjami.

W 2004 roku, na mocy decyzji Jana Pawła II został biskupem pomocniczym diecezji tarnowskiej, a w 2011 arcybiskupem lubelskim mianowanym przez Benedykta XVI. Był sekretarzem generalnym Episkopatu Polski (2007–2011), doprowadzając między innymi do podpisania porozumienia między Polskim Autokefalicznym Kościołem Prawosławnym a Kościołem grekokatolickim w Polsce. Pracował w zespole ds. rozmów z Rosyjskim Kościołem Prawosławnym, uczestnicząc w pracach nad przygotowaniem wspólnego przesłania do narodów Polski i Rosji, podpisanego 17 sierpnia 2012 roku na Zamku Królewskim w Warszawie przez patriarchę Moskwy i Wszechrusi Cy-

ryla oraz przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski abpa Józefa Michalika.

Od 8 października 2019 jest przewodniczącym Komisji Nauki Wiary Konferencji Episkopatu Polski.

„Dokonując wyboru, szacowne jury kierowało się kryterium wkładu w kulturę polską – mówił ks. E. Walewander. Wzięło pod uwagę postawę kapłana i hierarchy Kościoła katolickiego, który prezentuje otwartość i gotowość do dialogu z drugim człowiekiem. Dowodem tego są między innymi często padające z ust księdza arcybiskupa słowa, że Kościół opowiada się zawsze za tym, by jednoczyć ludzi różnych narodów, kontynentów, języków czy przekonań. Ekscelencja jest gorącym zwolennikiem szczerzej współpracy międzynarodowej, naukowej i kulturalnej. Taka współpraca największe owoce przynieść może na gruncie religijnym”.

Tadeusz Skoczek, wręczając nagrodę, podarował też wyróżnionemu album *Banderia Prutenorum*, będący współczesną kopią manuskryptu Jana Długosza opisującego chorągwie zdobyte w bitwie pod Grunwaldem, zabytku przechowywanego w Bibliotece Jagiellońskiej (wpisanego na listę UNESCO) oraz album *Mikołaj Kopernik* wydany w serii *Wielcy Polacy*. Była też okazja do przypomnienia, że w albumie *Jan Paweł II. Droga do świętości* znajdują się zdjęcia z pielgrzymek i wizyt alumnów tarnowskiego seminarium do Rzymu i Watykanu, uczelni kierowanej w swoim czasie przez ks. Stanisława Budzika. Pretekstem do wręczenia tych prezentów był fakt wydawania albumów przez Prowincjonalną Oficynę Wydawniczą z Proszówek, parafia Krzyżanowice pod Bochnią, miejsc znanych Ekscelencji.

Jan Sęk, prezes Fundacji „Willa Polonia”, jako jeden z współorganizatorów nagrody im. J. Łobodowskiego i jednocześnie przewodniczący Rady Muzeum Niepodległości, składając gratulacje mówił o nieznanym szerzej wątku swoich kulturowych fascynacji.

Korespondent Katolickiej Agencji Informacyjnej sprawozdawał, że dziękując za wyróżnienie, abp Budzik wyznał, że jest poruszony przyznaniem mu międzynarodowego wyróżnienia.

Pisał:

„Przyjmuję tę nagrodę także, jako uznanie tego, co robi archidiecezja lubelska. Wielu z kapłanów pracuje na wschodzie, do-
kład płynie pomoc. W naszym seminarium pod jednym dachem kształcą się alumni rzymsko- i greckokatolicy. Dzięki temu nasi kapłani wychowują się w otwartości na dialog i spotkanie”.

Korespondent tygodnika „Gość Niedzielny” zauważył inne słowa arcybiskupa, w których nawiązał on do lubelskich i łuc-
kich, a także madryckich losów Józefa Łobodowskiego:

„Lublin jest Bramą Wschodu, miastem spotkania kultur. To dla mnie zaskoczenie, ale cieszę się, że patron tej nagrody był orędownikiem sprawy ukraińskiej. Cieszę się, że doceniono troskę naszej archidiecezji o sprawę Ukrainy. Od ponad 50 lat w naszym seminarium kształcą się klerycy greckokatolicy, a przez dziesiątki lat przyjeżdżali oni z Ukrainy, gdy nie można tam było otwierać seminariów greckokatolickich. Jesteśmy bramą szeroko otwartą na Ukrainę i kraje na wschód od Polski, aby to, co się u nas dobrego dzieje, co się dobrego dzieje w zjednoczonej Europie, można było rozszerzać na kolejne kraje, a zwłaszcza na Ukrainę, na której nam bardzo zależy. To dzieło ma od wczoraj nowego patrona, bo ostatnio Konferencja Episkopatu Polski ogłosiła św. Jana Pawła II patronem polsko-ukraińskiego pojednania. Myślimy, że pod tym dobrym patronatem to dzieło się będzie dalej rozwijać i przyniesie dobre owoce”.

Trzecia odsłona V edycji Międzynarodowej Nagrody im. Józefa Łobodowskiego odbędzie się w marcu 2020 roku w Muzeum Niepodległości w Warszawie. Nagrodę odbierze Łyczazar Seliaszki – bułgarski poeta, eseista i krytyk literacki mieszkający w Warszawie. Jako tłumacz jest on niezwykle zasłużony dla prezentacji poezji polskiej w Bułgarii, przekładał wiersze Stanisława Nyczaja, Haliny Poświatowskiej, Uty Przyboś, Tadeusza Różewicza, Anny Świrszczyńskiej. Jedno z jego spotkań w Lublinie zapowiadane było takim anonsem:

„Łyczezar Seliaszki – poeta, prozaik, eseista, tłumacz z języka polskiego (głównie poezji) – urodził się 26 września 1949 roku we wsi Satowcza w zachodniej Bułgarii. Jego ojciec Petyr Seliaszki z wykształcenia pedagog, także publikował wiersze, szkice literackie, opowiadania.

Jest absolwentem filologii bułgarskiej Uniwersytetu Sofijskiego im. Klimenta Ochridskiego. Na tym samym uniwersytecie oraz w Instytucie Kultury Polskiej w Sofii ukończył kurs języka polskiego. W Bułgarii opublikował 18 tomików poetyckich, m.in. *Samotne słowa* (1991), *Inny głos* (1998), *Znaki* (1998), *50 wierszy* (1999), *Gra nieutulona* – wersja bułgarsko-angielska (2004), *Geometria samotności* (2005), *Serce kamienia* (2007), *Elegie na cztery ręce* (2008), *Garść słów* – wiersze wybrane (2009), *Okruchy Babilonu* (2012), *Chrust do słońca* – wiersze wybrane (2014). Opublikował również kilka tomów opowiadań, esejów, a także studium poświęcone twórczości wybitnego poety bułgarskiego Atanasa Dalczewa. Przekłady jego wierszy na języki angielski, rosyjski, niemiecki i serbski ukazały się w wielu europejskich czasopiśmiech i almanachach.

Polscy czytelnicy poznali dwa tomy wierszy Łyczezara Seliaszkiego: *Inny głos* (2014) oraz *Wiersze wybrane* (2016). Przekłady są autorstwa Wery Dejanowej i Teresy Moszczyńskiej-Lazarowej. Jego wiersze prezentowano także na łamach licznych czasopism m.in. »Poezja dzisiaj«, »Relacje«, »Interpretacje«, »Liry-Dram«, »Lublin«, jak i w wydaniach elektronicznych »LiterNet«, »Świat Literatury«.

Łyczezar Seliaszki zyskał niemałą popularność jako tłumacz literatury polskiej. Dzięki jego wysiłkom translatorskim do bułgarskiego czytelnika trafiły książki piętnastu polskich autorów m.in. Anny Świrszczyńskiej i Tadeusza Różewicza. Często bywa zapraszany na międzynarodowe sympozja pisarzy i festiwale literackie. Chętnie uczestniczy w Międzynarodowym Festiwalu Poezji Słowiańskiej »Słowiańskie objęcia« w Warnie oraz w międzynarodowych spotkaniach poetów w Polsce, na Litwie, w Wielkiej Brytanii i Rosji.

Wyróżniony wieloma państwowymi i międzynarodowymi nagrodami, m.in. »Dyplomem honorowym za aktywną pracę

translatorską« (Warszawa, 2013 r.), I nagrodą »Słowiańską Broszką« wraz z dyplomem – w czasie II Festiwalu Poezji Słowiańskiej w Londynie (2014 r.) oraz odznaką honorową »Zasłużony dla Kultury Polskiej«, przyznaną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP (2014 r.).

Jest członkiem Związku Literatów Bułgarskich, Bułgarskiego Związku Haiku, Słowiańskiej Akademii Literatury i Sztuki oraz Związku Tłumaczy Bułgarskich”.

Muzeum Niepodległości od lat patronuje tej prestiżowej nagrodzie, po raz pierwszy jednak będzie gościło jej laureata w Warszawie.

Jerzy S. Kowalski